

Obsah

Předmluva	17
1 Úvod	19
2 Etiopatogeneze vertebrogenních poruch	23
2.1 Páteř jako celek	23
2.1.1 Posuzování a hodnocení funkce páteře	24
2.1.1.1 Statika páteře	24
2.1.1.1.1 Držení těla	24
2.1.1.2 Dynamika páteře	26
2.1.1.3 Hodnocení ochranné funkce páteře	26
2.1.2 Vztah páteře k ostatním složkám hybného systému	26
2.1.3 Vztah páteře k celému organismu	27
2.2 Etiopatogeneze vertebrogenních poruch	27
2.2.1 Morfologické hledisko	27
2.2.2 Degenerativní změny	27
2.2.2.1 Degenerativní změny meziobratlové destičky	28
2.2.2.2 Význam degenerativních změn pro vznik vertebrogenních poruch	29
2.2.3 Meziobratlové destičky	29
2.3 Funkční poruchy páteře	30
2.3.1 Vývoj teorií o vzniku funkční kloubní blokády	30
2.3.1.1 Teorie subluxační	31
2.3.1.2 Teorie meziobratlové destičky	31
2.3.1.3 Teorie uskřinutí meniskoidů	31
2.3.1.3.1 Kloubní vřle	31
2.3.1.3.2 Chondrosynoviální membrána	32
2.3.1.3.3 Meniskoidy	33
2.3.1.3.4 Hypotéza lokalizace uskřinutí meniskoidů	35
2.3.2 Klinický význam funkčních kloubních blokád	37
2.3.2.1 Klinicky němé funkční kloubní blokády	37
2.3.2.2 Klinicky manifestované funkční kloubní blokády	37
2.3.2.2.1 Subjektivní manifestace	38
2.3.2.2.2 Objektivní klinické známky funkčních kloubních blokád	38
2.3.3 Reflexní změny	38
2.3.3.1 Hyperalgická kožní zóna	38
2.3.3.2 Svalové spasmy	39
2.3.3.3 Bolestivé body	39
2.3.4 Diagnostické hodnocení reflexních změn	40
2.3.5 Klinický význam reflexních změn	40

2.3.6	Příčiny vzniku funkčních kloubních blokády	41
2.3.6.1	Přetěžování a nesprávné zatěžování	41
2.3.6.2	Úrazy	41
2.3.6.3	Funkční vertebrogenní poruchy vzniklé v důsledku reflexního mechanismu	41

3 Funkční anatomie páteře a rtg funkční diagnostika páteře 43

3.1	Páteř jako celek	43
3.1.1	Pohyblivost páteře jako celku	44
3.2	Páneve a sakroiliakální klouby	46
3.3	Funkční anatomie bederní páteře	47
3.4	Funkční anatomie hrudní páteře	47
3.5	Funkční anatomie krční páteře	48
3.5.1	Cervikokraniální spojení	48
3.5.1.1	Rotace v hlavových kloubech	50
3.5.1.2	Lateroflexe v hlavových kloubech	50
3.5.1.3	Anteflexe a retroflexe v cervikokraniálním spojení	50
3.5.2	Pohyby celé krční páteře	51
3.5.2.1	Anteflexe a retroflexe krční páteře	51
3.5.2.2	Rotace krční páteře	52
3.5.2.3	Lateroflexe krční páteře	52
3.6	Rtg funkční vyšetření páteře	52
3.6.1	Páteř jako celek	53
3.6.2	Rtg pánve a bederní páteře	53
3.6.2.1	Bočný snímek pánve a bederní páteře	54
3.6.2.2	Předozadní snímek pánve a bederní páteře	56
3.6.2.3	Šikmá pánev	58
3.6.3	Hrudní páteř	60
3.6.3.1	Bočný snímek hrudní páteře	60
3.6.3.2	Předozadní snímek hrudní páteře	61
3.6.4	Rtg krční páteře	62
3.6.4.1	Bočná projekce krční páteře	62
3.6.4.2	Předozadní projekce krční páteře	64
3.6.5	Funkční rentgenové studie	66
3.6.6	Kdy je nutno mít rtg snímek páteře a jak často zhotovit nový rtg snímek	66

4 Vyšetřování a diagnostika funkčních vertebrogenních poruch 67

4.1	Anamnéza	67
4.2	Objektivní vyšetření páteře	68
4.2.1	Zásady správného postupu při funkčním vyšetření	68
4.2.1.1	Zásady týkající se nemocného	68
4.2.1.2	Zásady týkající se vyšetřujícího	69
4.2.1.3	Zásady vyšetření kloubní vůle	69
4.3	Vyšetření stoje	69
4.3.1	Vyšetření stoje na dvou vahách	71
4.4	Vyšetření chůze	71
4.4.1	Vyšetření chůze po patách a na špičkách	71

4.5	Vyšetření aktivních pohybů	71
4.5.1	Vyšetření aktivního předklonu	72
4.5.2	Vyšetření aktivního záklonu	73
4.5.3	Vyšetření aktivního úklonu	73
4.6.	Vyšetření pánve	74
4.6.1	Vyšetření hřebenů kostí kyčelních	74
4.6.2	Vyšetření spinae iliaca posterioriores superiores	75
4.6.3	Fenomén předbíhání	75
4.6.4	Vyšetření spinae iliaca anteriores superiores	76
4.6.5	Sakroiliakální posun	76
4.6.6	Šikmá pánev	76
4.6.7	Vyšetření sakroiliakálního kloubu podle Mennella	77
4.6.8	Vyšetření předklonu vsedě	78
4.6.9	Vyšetření Lasègueova manévru	79
4.6.9.1	Lesègueův manévr s oběma dolními končetinami	79
4.6.10	Variabilní délka dolních končetin	80
4.6.11	Vyšetření spasmu m. iliacus	81
4.6.12	Fenomén omezené abdukce — Patrickovo znamení	82
4.6.13	Vyšetření pružení sakroiliakálního kloubu	84
4.6.14	Vyšetření spasmu m. pyriformis	85
4.6.15	Palpace spinae iliaca posterioriores superiores vleže	85
4.6.16	Palpační vyšetření štěrbin sakroiliakálních kloubů	87
4.6.17	Vyšetření kyčelních kloubů	87
4.6.17.1	Palpace hlavice kosti stehenní	88
4.6.18	Vyšetření pánevních ligament	88
4.6.18.1	Anatomické poznámky	89
4.6.18.2	Vyšetření ligamentum iliolumbale	90
4.6.18.3	Vyšetření ligamentum sacroiliacum	90
4.6.18.4	Vyšetření ligamentum sacrotuberosum	90
4.6.19	Vyšetření kostrče	91
4.7	Vyšetření bederní páteře	91
4.7.1	Vyšetření hyperalgiecké kožní zóny	92
4.7.2	Vyšetření tonu paravertebrálních svalů	92
4.7.3	Vyšetření trnové bolesti a ligamentum interspinale	93
4.7.4	Vyšetření pružení obratlů	94
4.7.5	Segmentové vyšetření do retroflexe	94
4.7.6	Segmentové vyšetření do anteflexe	96
4.7.7	Segmentové vyšetření do lateroflexe	98
4.7.8	Vyšetření dorzálního posunu	99
4.7.9	Vyšetření anteflexe v poloze na zádech	100
4.7.10	Vyšetření lateroflexe v poloze na zádech	100
4.7.11	Leváda	100
4.7.11.1	Dolní leváda	101
4.7.11.2	Horní leváda	102
4.8	Vyšetření torakolumbálního přechodu	102
4.8.1	Vyšetření celkové rotace trupu	103
4.8.2	Segmentové vyšetření torakolumbálního přechodu do rotace	105
4.8.3	Vyšetření torakolumbálního přechodu do anteflexe a retroflexe	105
4.8.4	Vyšetření spasmu m. psoas	106
4.9	Vyšetření hrudní páteře	106
4.9.1	Vyšetření hrudní páteře vsedě	106
4.9.1.1	Aktivní předklon hrudní páteře	106